

Saksdokumenter:

Rapport nr. 36/2011 **Einar Tjelle**

Rapport fra møte i Nordisk og Baltisk Faith and Order (Kirkenes Verdensråd), København, 5.-6. september 2011: "Current Challenges for the Churches"

Orientering om Arms Trade Treaty Campaign (ATT)

Saker i de økumeniske organisasjonene

Kirkenes Verdensråd (KV)

Sammendrag

Faith and Order er en undergruppe i Kirkenes Verdensråd (KV) som arbeider med teologi - og kirkeordningsspørsmål. I Norden og Baltikum møtes representanter fra medlemskirkene til årlige møter for å drøfte aktuelle problemstillinger knyttet til dette arbeidet. Current Challenges for the Churches var dette to dagers møte i København kalt, Programmet var en blanding av informasjon om Faith and sitt løpende arbeid, innledninger om aktuelle temaer særlig knyttet til migrasjon, proselytisme og religionsteologi.

En økumenisk kampanje for en sterk og robust Arms Trade Treaty (ATT) ble initiert av Den norske kirke v/ MKR, Kirkens Nødhjelp og Kirkelig fredsplattform (Norges Kristne Råd) i forbindelse med KVs fredskonferanse på Jamaica. Etter konferansen har KV fulgt opp saken og nå er det en global kirkelig kampanje med deltakere fra over 30 land. Ideen bak kampanjen er at kirker og kirkelige organisasjoner besitter viktig kunnskap og erfaring om konsekvensene av væpnet vold forårsaket av stor utbredelse av håndvåpen, og at disse stemmene bør løftes frem i de internasjonale forhandlingene om regulering av våpenhandelen. Utenriksdepartementet har bevilget kr. 649.000 til den internasjonale kirkelige kampanjen hvor MKR og KV har et tett samarbeid.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar følgende saker til orientering:

1. Rapport fra møte i Nordisk og Baltisk Faith and Order (Kirkenes Verdensråd), København, 5.-6. september 2011
2. Orientering om Arms Trade Treaty kampanjen

**Rapport fra møte i Nordisk og Baltisk *Faith and Order* (Kirkenes Verdensråd)
København 5.-6. september 2011:**

”Current Challenges for the Churches”

v/Einar Tjelle

Faith and Order er en undergruppe i Kirkenes Verdensråd (KV) som arbeider med tros- og kirkeordningsspørsmål. I Norden og Baltikum møtes representanter fra medlemskirkene til årlige møter for å drøfte aktuelle problemstillinger knyttet til dette arbeidet. Vertskapsforpliktelsene går på omgang. Denne gangen var det Den danske folkekirkens Mellomkirkelige råd som var vertskap, sammen med Ekumenik i Norden. Av til sammen ca. 30 deltakere var vi tre fra Norge; Kristin Graff-Kallevåg, Marie Øgreid Movafagh, begge doktorgradsstudenter MF, samt undertegnede. I denne rapporten vil jeg gi noen korte inntrykk fra nettverksmøtet, og peke på noen utfordringer videre.

Programmet var en blanding av informasjon om Faith and Order (F&O) sitt løpende arbeid, innledninger om aktuelle temaer særlig knyttet til migrasjon, proselytisme og religionsteologi. Samt nasjonale økumeniske rapporter.

Jon Gibaut er avdelingsdirektør i KV med hovedansvar for F&O-arbeidet.

I sitt foredrag **Update on the International Faith and order Work**, brukte han en del tid på det ferske dokumentet ”One Baptism: Towards Mutual Recognition” (2011). Teksten bygger på det viktige dokumentet ”Baptism, Eucharist and Ministry” (BEM) (1982), og reflekterer en lang prosess rundt anerkjennelse av hverandres dåp. Teksten utfordrer også på trosopplæring og å ”vokse i Kristus”. Gibaut utfordret oss til å dele teksten med kirkene, fakulteter og andre fora.

Gibout tok også opp makt-begrepet og stilte spørsmål om hvem i kirkene som utfordrer og definerer. Flere møter i F&O-sammenheng har understreket ”de marginaliserte stemmer”, konkretisert i urfolks, dalitters og funksjonshemmedes perspektiver. ”Unity can never be other than solidarity with those in the margins”, fremholdt han. Han berømmet blant annet generalsekretær i Samisk kirkeråd Tore Johnsen bidrag tidligere i år i La Paz, Bolivia. Urfolk utfordrer på en større bevissthet om kontekstualitet, også når det gjelder økumenisk arbeid. ”Unity” er for eksempel et politisk ladet begrep i en latinamerikansk kontekst. ”Oneness” kan fungere bedre der. Eller urfolksgruppers bruk av ”harmony”.

Hvordan forholder vi oss til migrantkirker og ekklesiologi?, spurte Gibaut. Det er mange tilfeller av kirker som kun *leier* ut til migrantmenigheter, uten noe *kirkelig* relasjon. Noen ganger skjer dette til og med innenfor samme kirkelige tradisjon. Gibout fremholdt at ekklesiologi bør ha en kontekstuell metode. Mye har skjedd de siste ti-årene på dette. Videre påpekte han at uenighet i etiske spørsmål stadig er en utfordring. Også her er metoden viktig. Vanskelige spørsmål som homofilt ekteskap, globalisering, urettferdighet og proselytisme, trenger en ydmyk og deltakende nedena-opp-metode. F&O ønsker å bidra konstruktivt til dette.

Dr. Ravi Chandran er pastor og grunnlegger av International Christian Community i Copenhagen og innledet om **”Migrants and their impact on the Ecclesiological Understanding of the Church”**. Mange migranter i Danmark kommer i dag fra

landet *migranten* Abraham kom fra, Irak. Med utgangspunkt i Apg 2;6-12 og 17,26 og Åp 5, 9-10 understreket han den nytestamentlige ekklesiologiske grunnforståelsen som et VI. Spesielt etter 22.7. bør kristne ikke *tenke oss og dem*, men *leve* det radikale budskapet fra pinsedag. Han hevdet at den største hindringen for evangeliet i den danske kultur i dag er den såkalte "kristne kultur". Mens derimot migrasjon er en stor mulighet til et større "VI" i vår nordiske kontekst.

Tony Archeamong i International City er pastor i International City Baptist Church i København. Han mente at migrantkirkene til tross for små ressurser er med på å endre positivt holdningene til innvandrere i Danmark. For mange var det et sjokk å komme til et "misjonsland" og se så mye privatisert tro og så få i kirkene.

Dr. Mogens Mogensen innledet om "Migrants, Conversion and Proselytism". Store endringer har skjedd i Danmark de siste tiårene, påpekte han. Det er et mangfoldig bilde som tegnes. Migranter er på den ene siden ivrige misjonærer i sitt nye hjemland. På den andre siden ser vi migranter som sekulariseres eller av pragmatiske grunner konverterer til folkekirken, eller for eksempel en "protestantisk buddhisme". Mogensen refererte til en dansk undersøkelse i perioden 2000-2004 hvor 306 av 600 konvertitter konverterte til kristendommen. 158 fant sin plass i folkekirken, resten i "migrantkirker". Bare noen ytterst få i tradisjonelle frikirker. Den sosiale dimensjonen er ofte viktig for konvertittene.

Jesper Svartvik, professor ved Universitetet i Lund/ Det svenske Teologiske Instituttet i Jerusalem, holdt en forelesning om "**The Interplay between Ecclesiology and Theology of Religions**". Han reflekterte blant annet rundt fenomenet majoritets- og minoritetsreligion, og "Den annen". Her brukte han jødedom som illustrerende eksempel. Han fremholdt betydningen av jødedom som Jesu og kristendommens historiske kontekst, og *ikke den teologiske kontrast*. Han diskuterte også forholdet mellom begrepene "Corpus Christi" og "Populus Dei", og forholdet mellom jødisk og kristen sionisme. Svartvik argumenterte for en inkluderende måte å tolke Corpus Christi på, med henvisning til blant annet Kol 3,11 og encyklikaen *Mystici Corporis Christi* (Pave Pius XII). Han mente også at det er en viktig oppgave å "depolarize" forholdet mellom tradisjonelle kirker og evangelikale kristne grupper i Midtøsten.

Imam Naveed Baig, København, responderte:

Kan en trend i kirkene fra Guds-sentrering *til Kristus-sentrering* være for _____ ekskluderende for et nødvendig inter-faith-felleskap, spurte han, med henvisning til Svartviks betoning av Corpus Christi. Baig mente at 1. Mosebok og beretningen om Gud som skaper menneske i sitt bilde, er et mer inkluderende startpunkt. "Creation is the family of God", ifølge profeten Muhammed. Han mente også at dialog kan bidra til å tydeliggjøre det han opplevde som en "svak kristendom" i dansk kontekst.

Landrapportering.

Hvert land hadde korte rapporter i forhold til økumenisk arbeid, mer eller mindre knyttet til F&O. Marie Øgreid Movafagh rapporterte fra Norge og nevnte blant annet den økumeniske bønneuken, arbeidet i Norges Kristne Råd og det økumeniske samtaleforumet som hun er leder for, Kirkens Nødhjelps fasteaksjon som økumenisk handling, de nasjonale dialoggruppene, osv

Jeg supplerte litt om kirkenes og religionenes rolle etter 22.7. Og også litt om arbeidet med regler for misjon i Oslokoalisjonens versjon og det senere bredt økumeniske "Christian Witness in a Multi-Religious World".

Oppsummering og vurdering

Dette er et viktig nettverk å være med i for Dnk. Det gir mening i at vertskirken/og den lokale kontekst er med på å påvirke tema og vinkling for samlingen. Bidragene fra migrantkirkeledere i København var gode. Migrasjon, flerkultur og religionsteologi er tema som er aktuelle også i Norge. Norden fikk av F&O-direktøren skryt for sin optimisme og innsats. Samtidig savnet jeg mer koordinerte forventninger og "hjemmelekser" fra F&O's side. Kan for eksempel det nye dokumentet om dåp være noe kirkene i Norden/Baltikum må jobbe med i det kommende år og rapportere på ved neste samling? Folkekirkens Mellomkirkelige råd, sammen med Ekumenik i Norden har gjort en god jobb i å kontekstualisere årets samling. Jeg savnet likevel flere ganger broen til F&O i forhold til ekklesiologi. Litt mer gruppearbeid og litt færre monologer kunne være å foretrekke. Samtidig skjer det som alltid mye viktig mellom øktene.

Oppfølging:

- Norge ble utfordret til å være vertskap for neste års møte i dette nordisk/baltiske F&O-nettverket, fortrinnsvis i september 2012.
- Dokumentet "One Baptism: Towards Mutual Recognition" (2011) bør gå til TN, og vi bør vurdere hvordan ulike fagmiljøer kan gjøre seg kjent med dette.
- Jesper Svartvik hadde mange gode utfordringer. Jeg tenker at MKR særlig bør merke seg hans engasjement i forhold til "depolarisering" mellom kristne grupper i Midtøsten. Han er involvert i et forskningsprosjekt om dette som vi bør følge.

Etj
30.09.11

MKR 37/11: Kirkenes Verdensråd (vedlegg)

Freds- og nedrustningsarbeid:

En økumenisk kampanje for en sterk og robust Arms Trade Treaty (ATT)

v/Berit Hagen Agøy

FN er i ferd med å forhandle fram en avtale om internasjonal handel av konvensjonelle våpen. Sluttforhandlingene vil finne sted sommeren 2012. I den forbindelse mobiliserer nå sivile fredsorganisasjoner for å påvirke de politiske forhandlerne til å sikre at ATT-avtalen blir slik at den regulerer våpenhandel med det sikte å begrense våpenbruk og tap av liv. Andre med økonomiske interesser i våpenindustrien, ser ATT-avtalen som en mulighet til å liberalisere reguleringen av våpenhandel. Dette frykter vi kan føre til mer voldsbruk og tap av liv. Det er særlig håndvåpen som rammer så mange ikke bare i krig, men i voldelige konflikter i dagliglivet, som den kirkelige kampanjen fokuserer på.

Kirkene har svært lang tradisjon for å være noen av de fremste fredsorganisasjonene, og KV har også tidligere engasjert seg i arbeid mot håndvåpen, men dette arbeidet lå nede inntil det ble aktualisert på nytt i forbindelse med fredskonferansen på Jamaica. Kampanjen for en sterk og robust *Arms Trade Treaty* ble initiert av Den norske kirke, Kirkens Nødhjelp og Kirkelig fredsplattform/Norges Kristne Råd i forberedelsene til konferansen på Jamaica, da Kjetil Aano presenterte ideen på KV's sentralkomitémøte i februar 2010.

På Jamaica organiserte de norske deltakerne en håndtrykk-kampanje og et lunsj-seminar (se vedlagt rapport). Ideen om en kirkelig ATT-kampanje ble svært godt mottatt av deltakerne på Jamaica, og KV bestemte seg for å ta den videre. Den internasjonale økumeniske ATT-kampanjen ble lansert av KV under en 'sideevent' i forbindelse med FNs generalforsamling i New York 21.10.11 (se vedlegg). Fra MKR deltok generalsekretæren på dette arrangementet.

Ideen bak ATT-kampanjen er at kirker og kirkelige organisasjoner besitter viktig kunnskap og erfaring om konsekvensene av væpnet vold forårsaket av stor utbredelse av håndvåpen, og at disse stemmene bør løftes frem i de internasjonale forhandlingene om regulering av våpenhandelen. Samtidig besitter en del av disse kirkene og organisasjonene viktig kompetanse i å adressere væpnet vold lokalt og nasjonalt, og kampanjen vil styrke deres evne til å bidra når en internasjonal avtale skal implementeres nasjonalt.

MKR søkte på vegne av KV Utenriksdepartementet om kr. 640.00 til den internasjonale kampanjen i oktober-desember 2011, og vi fikk innvilget hele beløpet.

I Norge er det Kirkelig fredsplattform sammen med MKR som koordinerer kampanjen, og vi har et svært nært samarbeid med KV, og vi har også har invitert en rekke kirkelige og andre fredsorganisasjoner til et norsk koordineringsmøte 15. desember.

Hands

Together

– A Campaign for a Strong and Robust Arms Trade Treaty

By Iselin Jørgensen

- *Hands that drop the gun*
- *Hands that greet neighbours with peace*
- *Handshakes for commitment to a strong treaty*

In July 2012 the world's governments will gather at the United Nations for final negotiations on a global Arms Trade Treaty (ATT), a legally binding instrument to regulate the international trade in conventional weapons. The time leading up to July 2012 is therefore crucial as preparatory negotiations are under way.

World Council of Churches

The issue of small arms has been addressed in the global network of WCC for decades. During the preparations for the International Ecumenical Peace Convocation (IEPC), in February 2011, the WCC Central Committee affirmed the idea of an ecumenical campaign for a *strong and robust Arms Trade Treaty*. Now was the time to again mobilize and act together as churches.

Churches and specialized ministries are witnessing the human impact of unlawful, armed violence at the grassroots, in their communities and at the national level. It is therefore important that churches bring their stories and concerns about human protection into the negotiation process.

Jamaica May 2011

During IEPC the Norwegian participants organized a collection of handprints and welcomed the whole conference to take part in the petition and spread it to the whole world. The invitation read:

1. *Participate in joint action at the IEPC in Kingston: Give your hand and name for peace by joining the hand print petition for a strong and robust Arms Trade Treaty at the Hands Together stand.*
2. *Use the petition as inspiration or model to mobilize church leaders as well as ordinary people in your country to demand a strong stand on the ATT from your government.*

Many people participated in the petition, and about 300 handprints were collected. Among the signatories were WCC General Secretary Olav Fykse Tveit, and chair of the WCC Commission of the Churches on International Affairs, Kjell Magne Bondevik.

Iselin Jørgensen from the

Norwegian Ecumenical Peace Platform and Guro Almås from the Church of Norway showing their support to the campaign.

WCC General Secretary Olav Fykse Tveit was one of the first to sign the petition, giving his handprint and signature to a strong and robust Arms Trade Treaty.

*Kjell Magne Bondevik and Joyce Nima signing the petition:
Yes, we support a strong and robust Arms Trade Treaty!*

A **lunch event** on the topic was also held, where there was room to discuss common strategies for the WCC and member churches. The discussions were led by Eilert Rostrup (Karibu Foundation, Norway). Inputs were given by Joyce Nima (the Anglican church of Uganda), Agnes Aboum (All Africa Conference of Churches), Jonathan Frerichs (WCC), David Wildman (Methodist church of USA), Margaretha Grape (WCC), Florella Hazely (Action Network on Small Arms in Sierra Leone), John Siebert (Project Ploughshares, Canada) and Bishop emeritus KG Hammer (Church of Sweden).

The networks represented in the panel at the lunch event were already an indication of the broad commitment churches have to these questions. The WCC has taken the lead on further mobilisation and advocacy. The ATT was in focus at the WCC's advocacy week in New York during the UN General Assembly in October. Also, member churches have been encouraged to launch their own national campaigns to influence their government's negotiation positions.

The message of the Hands together stand at the IEPC is thus being carried forward in many good ways. Hopefully, the stand itself also gave an idea and encouragement on how to involve people in creative work for a strong and robust Arms Trade Treaty.

John Siebert from Project Ploughshares addresses the participants at the lunch seminar on the Arms Trade Treaty.

Nov. 2011

World Council of Churches

Churches to play crucial role in regulating international arms trade

25.10.11 *By Jonathan Frerichs (*)*

Churches have an important role to play in the lead-up to negotiations of a global treaty in 2012 to regulate the conventional arms trade, a World Council of Churches (WCC) panel in New York has concluded. Key human rights obligations must be embedded in the treaty and churches should lobby together, on the basis of faith, said the WCC general secretary Rev. Dr Olav Fykse Tveit, host of the 21 October event at which the panel reported.

“Whether we represent a UN member state, a church or civil society, we are all here to connect the needs of ordinary people in our communities with an agenda for the robust control of weapons that threaten their daily life and peace,” said Tveit.

“From the Christian tradition, it is the least among us – the marginalized, the impoverished, those seen not to have power – they are the voice of what justice and mercy require of us all,” Tveit added.

The panel signalled the start of an ecumenical initiative led by the WCC to help secure a strong and effective Arms Trade Treaty (ATT) in 2012. Representatives of churches, related agencies and networks in 27 countries have signed up to take part in the process. Planning began at the International Ecumenical Peace Convocation in May of this year.

“Where I live, about half the population has been displaced by armed violence,” a Colombian priest on the panel said. “There are guns everywhere in the province of Choco – in the hands of guerrillas, drug dealers, the police, the army and regular citizens. Thousands have been killed.”

The priest keeps a tally of the killings in his province and does research to determine which killings involve illegal arms. “Those most heavily affected are indigenous people and Afro-Colombians,” he said.

“An Arms Trade Treaty that does not address the human impact of the unregulated trade is not a responsible treaty,” said panellist Jeff Abramson of Control Arms, a global civil society alliance campaigning for a strong ATT. “An ATT will have to account for the human costs of the illicit trade in conventional arms to be a responsible treaty.”

“The people who benefit from not having an ATT include terrorists, narcotics traffickers and criminals,” Abramson said.

Weapon free communities

“Churches are our biggest ally in getting illegal weapons out of communities,” said Antonio Bandeira, a panellist who is project coordinator for Viva Rio, a Brazilian NGO. “Brazil has 13 percent of the world’s homicides but only three percent of the

world's population. The rate of killings is close to a genocide, with about 100 people dying each day," he said. "So many young males are killed which has altered population statistics. Two out of three victims are Afro-Brazilians."

In one response to the violence a civil society campaign including churches collected half a million illegal weapons, Bandeira noted. "When the police tried to do the same thing on their own, they only collected 30,000 guns. The level of trust was so much lower."

Brazil's slaughter is fuelled mostly by guns that are manufactured in Brazil, a domestic problem that will not be addressed by an ATT. However, when Viva Rio did a survey of 300,000 guns that were turned in by their owners, ten percent were foreign-made. This ten percent included the most deadly weapons, bigger calibre and more powerful than guns available in Brazil.

"Brazil is both a victim of illegal arms trade and a perpetrator of the problem because we are the world's fifth largest exporter of small arms," Bandeira said. As examples of the kind of illegal arms sales the ATT should stop, Bandeira cited research that found Florida gun shops have sold 3,000 surplus US rifles from the first Gulf War to Brazilian drug dealers; that 400 Austrian pistols were sold "legally" to the US, Venezuela and Paraguay and then imported illegally to Brazil. At the same time Brazilian and other arms sold to the militaries in neighbouring countries have "leaked" from poorly managed arsenals there and were brought into the country illegally.

"We should pay attention to the involvements our own countries have in the arms trade," said Tveit. "A lot of states considered to be in good standing are also involved in the arms trade."

Although a large majority of governments are in favour of a strong ATT, a handful of countries that produce most of the world's armaments prefer a treaty that is limited in scope.

(*) Jonathan Frerichs, WCC programme executive for peace building and disarmament, is a member of the Evangelical Lutheran Church in America.

ATT TIER ONE: NATIONAL FOCUS – October-December 2011
An Ecumenical Campaign for a Strong and Robust Arms Trade Treaty
[excerpt]

Shared planning and development. National activities will be developed by network partners. National efforts will benefit from the international preparations from June to September 2011, prior to the launch. Participating organizations and networks will adapt and apply campaign goals, methods and materials to their contexts and capacities. Partners for the initiative are located in Europe, sub-Saharan Africa, Middle East, South and East Asia, Australasia, the Pacific, and the Americas (see below).

National mobilizations. National mobilizations of different intensity will take place in an estimated 20 to 30 countries. The national initiatives will include collaboration among national and local actors and draw on expertise from groups and organizations with prior involvement in issues of arms control and the arms trade.

Mobilization activities in participating countries may include:

- Workshops and awareness-raising activities in parishes and communities
- Gathering and publicizing stories and testimonies on issues related to an ATT, for example, on human rights and IHL violations linked to unlawful armed violence, the illicit trade in arms, violations of UN arms embargoes
- On-line publicity, mobilization and networking
- Meetings with church leaders
- Public meetings
- Collecting hand-prints, signatures or other indications of public support
- News stories; letters to media editor
- Symbolic actions, including web-public events such as flash mobs
- Letters to public officials

Coherent action. The WCC secretariat will convene a working group of network leaders and multipliers, maintaining contact to national coalitions through them as well as via general mailings.

National participants will be encouraged and supported to utilize one basic message and a common identity. The goal is to add coherency and enhance the collective impact of the various mobilizations. During the pilot project at the International Ecumenical Peace Convocation, the public message and action provided basic facts about the need for an ATT and requested that participants endorse the statement: **‘Yes, I support a strong and robust Arms Trade Treaty that will protect and save lives’.**

Common position. Members of the network will be encouraged and supported to adopt the campaign’s common position on the ATT. That position will be used for these tasks:

- a. Basic elements will be used to raise public awareness and broaden support.
- b. More detailed policy material will be available to the national coalitions and campaign partners.
- c. The common position will be the basis for national and international contacts with governments.

The common position will serve to reinforce the main civil society goals for the treaty: -- that the ATT include the full scope of conventional weapons, cover all types

of arms transfers, permit no risky transfers, include ammunition, provide reliable assistance for survivors, mention ensure accountability and enforcement, and be legally binding and global.

Capital visits. National lobby visits will take place after campaigning work at the local and national level. Country participants will be encouraged to take the following steps, depending on their capacity::

- a. Stage awareness-raising programs at the parish, community or church level;
- b. Gather evidence of public support;
- c. Seek participation and support from leadership within churches and related organizations;
- d. Collect stories and testimonies, where possible, about consequences of unlawful use and/or the illicit trade in weapons;
- e. Hold public discussions and debate the campaign's common position on the ATT
- f. Liaise with the WCC about advocacy messaging and specific treaty goals;
- g. Send advance letters to the public officials to be visited;
- h. Make lobby visit(s) to the capital
- i. Report results to national campaign participants and the international working group;

Visits in-capital will be to elected officials and to ministries dealing with the ATT, depending on national contacts and capacities. Where a visit is not undertaken, letters will be encouraged.

The national capital delegations of the campaign will be composed of three to five leaders from different levels of the churches and related advocacy organizations, networks and community groups.